

Fosfaatrechten

Inspectieresultaten 2019

In deze Factsheet wordt inzicht gegeven in resultaten van de inspecties in het kader van het fosfaatrechtenstelsel, uitgevoerd in het jaar 2019.

Wettelijk kader

In de Europese Nitraatrichtlijn zijn afspraken vastgelegd over de bescherming van grond- en oppervlaktewater tegen verontreiniging door nitraat uit agrarische bronnen. Deze richtlijn verplicht lidstaten het stikstofgebruik via dierlijke mest te beperken tot maximaal 170 kg per hectare per jaar. De Europese Commissie heeft aan Nederland hiervoor derogatie verleend. Aan deze derogatie is de voorwaarde verbonden dat de mestproductie in Nederland – in termen van stikstof en fosfaat – het niveau van 2002 niet mag overstijgen, het zogenaamde mestproductieplafond. Het fosfaatrechtenstelsel dat sinds 2018 van kracht is, moet ervoor zorgen dat de totale fosfaatproductie van melkvee onder het fosfaatproductieplafond blijft.

Fosfaatrecht inspecties

In 2019 zijn de eerste inspecties in het kader van het fosfaatrechtenstelsel uitgevoerd. De (melkvee)bedrijven worden administratief en fysiek gecontroleerd waarbij wordt gecontroleerd of de veehouder op zijn bedrijf niet meer fosfaat met melkvee heeft geproduceerd dan het op het bedrijf rustende fosfaatrecht.

Methode

De controles op het fosfaatrecht kunnen pas na afloop van een afgesloten kalenderjaar worden uitgevoerd. In 2019 betreft dit controles over het kalenderjaar 2018 toen het fosfaatrechtenstelsel van kracht was geworden. In het kader van risicogericht handhaven zijn bedrijven geselecteerd waarbij vermoedelijk sprake was van een overschrijding van het fosfaatrecht. Deze analyse wordt in samenwerking met RVO uitgevoerd door de NVWA. Opgemerkt wordt, dat bedrijven waarvan de procedure voor de vaststelling van de hoogte van het fosfaatrecht nog niet definitief was vastgesteld, buiten deze selectie zijn gehouden. Dat wil niet zeggen, dat deze bedrijven niet meer over kalenderjaar 2018 gecontroleerd worden. Ook in een later stadium kan nog gecontroleerd worden over kalenderjaar 2018 Er is gestart met een pilot van 50 bedrijven, waarvan er 37 volledig zijn afgerond. Daarnaast zijn er 36 controles op het fosfaatrecht uitgevoerd in combinatie met andere meststoffeninspecties en een onderzoek naar de vaststelling van de hoogte van het fosfaatrecht. Daarmee komt het totaal aantal controles op 74.

Resultaten

In 2019 zijn in totaal 73 inspecties op het fosfaatrecht afgerond. Op 56 bedrijven (bijna 80%) werden niet meer dierlijke meststoffen door melkvee geproduceerd dan het fosfaatrecht van het bedrijf. De resultaten van deze geïnspecteerde bedrijven kunnen echter niet geëxtrapolerd worden op de totale melkveehouderij, omdat het een risicogerichte selectie betreft. Daarnaast zijn

bedrijven waarvan de hoogte van het fosfaatrecht nog niet definitief was vastgesteld buiten deze risicogerichte analyse en selectie gehouden en niet fysiek in onderzoek genomen. Eén inspectie is uitgevoerd in het kader van de hoogte van de vaststelling van het fosfaatrecht. Hierbij zijn onregelmatigheden vastgesteld waar tegen verbaliserend is opgetreden.

Maatregelen

Het stelsel van fosfaatrechten wordt, evenals de dierrechten varkens en pluimvee, strafrechtelijk gehandhaafd. Van de 17 geconstateerde overtredingen vanwege overschrijding van het fosfaatrecht, zijn er conform de afspraken met het Openbaar Ministerie 16 afgedaan middels een proces-verbaal en 1 met een schriftelijke waarschuwing. Daarnaast is 1 proces-verbaal opgemaakt in verband met onregelmatigheden bij het verkrijgen/vaststellen van het fosfaatrecht.

Bij een proces-verbaal voor overtreding van het fosfaatrecht wordt standaard een berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel bijgevoegd. Bij een veroordeling kan dit wederrechtelijk verkregen voordeel worden ontnomen.

Tabel 1 Controleresultaten fosfaatrecht (peildatum 15-04-2020)

controleresultaten fosfaatrecht	aantal
Fysieke controles 2019	74
Akkoord	56
Niet akkoord	18

Tabel 2 Maatregelen fosfaatrecht (peildatum 15-04-2020)

maatregelen	aantal
Schriftelijke waarschuwing	1
Proces-verbaal	17

Conclusie

Van de 74 afgeronde inspecties in het kader van het fosfaatrechtenstelsel heeft 77% niet meer dierlijke meststoffen geproduceerd dan volgens het fosfaatrecht is toegestaan. De resultaten van deze geïnspecteerde bedrijven kan niet geëxtrapoleerd worden voor de hele doelgroep melkveehouders, omdat het een risicogerichte selectie betreft. Daarnaast zijn bedrijven, waar nog een juridische procedure liep over de hoogte van het fosfaatrecht voor het bedrijf, buiten de selectie gehouden en niet in onderzoek genomen.